

Konstrukció azonosító: RRF-4.2.1-23-2023-00001

„Fenntartható mezőgazdasági vízgazdálkodás a gyakorlatban tématerületű képzések szervezése és lebonyolítása az RRF-4.2.1-23-2023-00001 azonosítószámú projekthez kapcsolódóan az Agrárminisztérium részére”

A VÍZFELHASZNÁLÁS ENGEDÉLYEZÉSE – AKTUÁLIS HATÓSÁGI
SZABÁLYOZÁS ISMERTETÉSE

dr. Király Zita



„Víz! Se ízed nincs, se színed, se zamatod, nem lehet meghatározni téged, megízlelnék, anélkül, hogy megismernének. Nem szükséges vagy az életben: maga az élet vagy.”

Antoine de Saint-Exupéry



Az előadás főbb tartalmi elemei

1. Hatályos szabályozási rendszer
2. Felszín alatti vízkivételek engedélyezése
3. Felszíni vízkivételek engedélyezése

Hatályos szabályozási rendszer

Jogsabályi háttér, szabályozási célkitűzések, alapfogalmak, hatósági eljárás résztvevői

Vonatkozó legfontosabb jogszabályok



- a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény (Vgtv.)
- az öntözéses gazdálkodásról szóló 2019. évi CXIII. törvény
- a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- az általános közigazgatási rendtartásról szóló 2016. évi CL. törvény (Ákr.)
- a digitális államról és a digitális szolgáltatások nyújtásának egyes szabályairól. 2023. CIII. Törvény (Dáp.tv.)
- a vízgazdálkodási hatósági jogkör gyakorlásáról szóló 72/1996. (V. 22.) Korm. Rendelet
- a vízügyi igazgatási és a vízügyi, valamint a vízvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 223/2014. (IX. 4.) Korm. Rendelet
- a vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról 147/2010. (IV. 29.) Korm. rendelet
- az öntözéses gazdálkodásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 302/2020. (VI. 29.) Korm. rendelet
- a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet
- a vízjogi engedélyezési eljáráshoz szükséges dokumentáció tartalmáról szóló 41/2017. (XII. 29.) BM rendelet
- a vízügyi és a vízvédelmi hatósági eljárások igazgatási szolgáltatási díjairól szóló 13/2015. (III. 31.) BM rendelet

Szabályozás célkitűzései



„A Kormány célja az öntözéses gazdálkodás elterjesztése annak érdekében, hogy a gazdák rugalmasan tudjanak alkalmazkodni az elégtelen csapadékmennyiség okozta kihívásokhoz, és a mezőgazdasági termelés hatékonyságát javítsuk.”

„Az öntözéses gazdálkodás nagy beruházási igénnyel és jelentős üzemeltetési költségekkel jár együtt. Öntözés esetén érvényes a méretgazdaságosság elve, nagyobb területen jobban megéri az öntözés, mert csökkennek a fajlagos költségek. Mindezeket figyelembe véve az öntözésfejlesztés céljából az együttműködések ösztönzése szükséges.”

„A kiemelt termelői igényre válaszként a törvény rögzíti, hogy az öntözés közérdek.”

„Az öntözésfejlesztés komplex állami feladat, amelynek ellátása igényli, hogy a különböző szervezeteknél az öntözéssel összefüggő, már rendelkezésre álló információkat az öntözésfejlesztésért felelős szervezetek kezelhessék.”

Alapfogalmak

vízhasználat: az a tevékenység, amelynek következménye a víz lefolyási, áramlási viszonyainak, mennyiségének, minőségének, továbbá a medrének, partjának a víz hasznosítása érdekében való befolyásolása;

vízhasználó: az a természetes személy, jogi személy és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezet, aki (amely) vizet szolgáltatás teljesítésére vagy saját céljaira vesz igénybe;

saját célú vízilétesítmény: rendeltetésük szerint üzemi, háztartási, mezőgazdasági vízellátást, valamint vízkárelhárítási, víztisztítási, vízerő hasznosítási, vízvédelmi feladatokat ellátó, továbbá a közcélú vízilétesítménynek nem minősülő szennyvíz gyűjtését, tisztítását, hasznosítását és elhelyezését szolgáló mű, és ami a víziközmű-szolgáltatásról szóló törvény szerint nem minősül víziközműnek;

mezőgazdasági célú kút: olyan, felszín alatti vízkivételt biztosító vízilétesítmény, amely kizárólag a létesítő, üzemeltető művelése alatt álló földterületek haszonnövény-termesztési célú öntözését, illetve haszonállat-állománya ellátását szolgálja;

mezőgazdasági célú vízkivételt biztosító talajvízkút: olyan maximálisan 50 m talpmélységű termelőkút és a hozzá kapcsolódó öntözőberendezés, amely kizárólag talajvíz igénybevételével, öntözési, halgazdasági vagy állattartási célú vízhasználatot szolgál

öntözési szolgálat: az öntözési gazdálkodás folytatása érdekében a vízilétesítmény vízjogi engedélyese öntözési szolgálatra jogosult, amely alapján a szolgált ingatlan tulajdonosa, használója köteles tőlni, hogy az ingatlanán az öntözési gazdálkodást folytató mezőgazdasági termelő a mezőgazdasági tevékenysége folytatásához szükséges öntözést szolgáló vonalas vízilétesítményt létesítsen és üzemeltessen, az ehhez szükséges vízimunkákat elvégezze, illetve az öntözőberendezést átvezesse, ha az az ingatlan rendeltetésszerű használatát nem zárja ki.

Kapcsoldó hatósági-igazgatási rendszer



Hatósági eljárásban **ügyféli jogállás** illeti meg:

- a) a létesítő, bejelentésköteles tevékenység esetén a bejelentő,
- b) ha a vízimunka, vízhasználat vagy vízilétesítmény állami tulajdonban lévő vizeket, medret vagy vízilétesítményt érint, a működési területével érintett vízügyi igazgatóság (a továbbiakban: vízügyi igazgatóság),
- c) az érintett mezőgazdasági vízszolgáltató,
- d) termőföld érintettsége esetén, a vízimunkával, vízhasználattal vagy vízilétesítménnyel érintett termőföld földhasználati nyilvántartásban bejegyzett földhasználója,
- e) a vízimunkával, vízhasználattal vagy vízilétesítménnyel érintett ingatlan tulajdonosa, vagyonkezelője, állami tulajdonban álló ingatlan felett jogszabály vagy szerződés alapján tulajdonosi jogokat gyakorló személy vagy szervezet, továbbá az, akinek az ingatlanra vonatkozó jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték,
- f) az üzemeltető,
- g) kérelmező (tervező)

Felszín alatti vízhasználat engedélyezése

mezőgazdasági öntözési célú kútra vonatkozó hatósági szabályozás

Mezőgazdasági öntözési célú kútra vonatkozó szabályok I.

Bejelentés köteles: a vízkészletvédelmi országtérképen vízkészletvédelmi szempontból kockázatmentesként meghatározott területeken a mezőgazdasági célú, ötven méter talpmélységet meg nem haladó és az első vízzáró réteget el nem érő kút létesítése, üzemeltetése és megszüntetése (kivétel: 2024. január 01. előtt létesült)

Vízjogi engedély köteles: ami nem felel meg a fenti feltételeknek (kivéve 2024. január 01. előtt létesült)

- bejelentést az építtetőnek vagy az üzemeltetőnek a tevékenység megkezdését megelőzően kell megtenni
- csatolni kell a 3. melléklet szerinti adatlapot, valamint a működési területével érintett vízügyi igazgatóság vagyonkezelői hozzájárulását
- terület feletti rendelkezési jog igazolása (vagy nyilatkozat)
- 30 napon belül döntés
- a víz mennyiségének mérése érdekében a kutat hitelesített vízmérővel vagy akkreditált laboratórium által 5 évnél nem régebben kalibrált kútvízmérővel kell felszerelni
- kizárólag a létesítő, üzemeltető művelése alatt álló földterületek haszonnövény-termesztési célú öntözését és haszonállat-állománya ellátását szolgálhatja

Mezőgazdasági öntözési célú kútra vonatkozó szabályok II.

Adatlapon megadandó adatok:

- I. alapadatok: tulajdonos/építtető/üzemeltető neve, címe
bejelentés célja (létesítés, üzemeltetés, megszüntetés)
- II. kút helye és műszaki adatai: helyrajzi adatok
műszaki adatok: talpmélység, nyugalmi vízszint,
csövezés és szűrőzés adatai,
kútfej, gépészet, szerelvényezés (kútfúró!!!!)
- III. vízkészletre vonatkozó adatok: vízmennyiség, vízhasznosítás és vízhasználat jellege
- IV. öntözési adatok: öntözendő terület, **öntöző telep!!!!**
- V. dátum és aláírások (kútfúró, bejelentő)

Felszín vízhasználat engedélyezése

vízjogi engedélyezés, egyszerűsített öntözési célú vízhasználat, öntözési szolgálat, rendkívüli öntözési célú vízhasználat

Vízjogi engedélyezés

Vízilétesítmények, vízimunkák, vízhasználat és vízhasznosítás – vízjogi engedélyköteles tevékenység

A vízgazdálkodási törvény alapján ötféle vízjogi engedély létezik:

- elvi vízjogi engedély;
- vízjogi létesítési engedély;
- vízjogi üzemeltetési engedély;
- megszüntetési engedély;
- vízjogi fennmaradási engedély.

Kérelem benyújtása

- elektronikus eljárásra kötelezett, E-papír útján (kivétel: magánszemély)
- tervdokumentáció és kötelező mellékletei

Az engedély kiadására irányuló kérelem tartalmazza:

- ☐ Engedélyezési tervdokumentáció (41/2017. (XII. 29.) BM rendelet
- ☐ Közműkezelői hozzájárulások
- ☐ Tulajdonosi vagy vagyonkezelői hozzájárulás (vagy nyilatkozat)
- ☐ Termőföld érintettség más célú hasznosításra vonatkozó igazolás
- ☐ VIZIG vagyonkezelői hozzájárulása
- ☐ Vízügyi objektumazonosítási nyilatkozat

Egyszerűsített öntözési célú vízhasználat

egyszerűsített öntözési vízhasználat: 100 ha alatti öntözendő terület esetében olyan öntözési célú vízhasználat, amely során a vízkivétel és a vízellátás ideiglenes szivattyúállással – telepített vízelosztó-hálózat nélkül – felszíni vízből biztosított a rendelkezésre állásig,

egyszerűsített tervdokumentáció csatolásával kérelmezhető

egyszerűsített talajvédelmi terv alapján kialakított talajvédelmi szakhatósági állásfoglalásban meghatározott időtartamra, de legfeljebb tíz évig hatályos

naponta kivett vízmennyiséget öntözési gépüzem naplóban kell rögzíteni

Rendkívüli öntözési célú vízhasználat

- tartósan vízhiányos időszakban a vízhasználó bejelentése alapján, vízjogi engedély nélkül, egy alkalommal, közvetlenül felszíni vízből, ideiglenes szivattyúállással, legfeljebb 120 mm/hektár (1200 m³/hektár) vízmennyiség 100 hektár nagyságot meg nem haladó területre öntözési célból, legfeljebb megszakítás nélkül egy hónap időtartamig történő kijuttatása
- a vízügyi hatósághoz írásban kell bejelenteni, a vízkivétellel érintett felszíni víz kezelőjének hozzájárulását csatolni kell
- A bejelentés tartalmazza
 - a) a vízhasználó adatait;
 - b) a vízkivétel helyét, módját, a vízmérés módját, időtartamát (kezdő és befejező időpontját);
 - e) a kivenni tervezett víz mennyiségét (m³/nap és m³/hónap megadásával);
 - f) a vízkivételi szivattyú kapacitását (teljesítmény szerint) és az üzemnapló vezetésének helyét;
 - g) az öntözött terület nagyságát (hektárban megadva)
- a bejelentését követően a vízhasználat azonnal megkezdhető
- a további öntözéshez egyszerűsített öntözési vízhasználatra szóló vízjogi üzemeltetési engedély vagy öntözési célú vízkivételre jogosító vízjogi üzemeltetési engedély szükséges
- a vízkészletjárulék adatszolgáltatásban fel kell tüntetni

Öntözési szolgálat

- az öntözési gazdálkodás folytatása érdekében, amíg folytatja ezt a tevékenységet, a vízilétesítmény vízjogi engedélyese öntözési szolgálatra jogosult, amely alapján a szolgált ingatlan tulajdonosa, használója köteles tölteni, hogy az ingatlanán az öntözési gazdálkodást folytató mezőgazdasági termelő a mezőgazdasági tevékenysége folytatásához szükséges öntözést szolgáló vonalas vízilétesítményt létesítsen és üzemeltessen, az ehhez szükséges vízimunkákat elvégezze, illetve az öntözőberendezést átvezesse, ha az az ingatlan rendeltetésszerű használatát nem zárja ki.
- az öntözési szolgálat a vízjogi engedélyben meghatározott engedélyest addig illeti meg, amíg a vízjogi engedély alapján folytatja tevékenységét
- a kérelem előtt egyeztetést kell tartani az ingatlan tulajdonosával/használójával (ezt dokumentálni szükséges), jogszabály meghatározza az összehívás módját, de a távolmaradás az egyetértéssel egyenértékű
- a vízügyi hatóság az öntözési szolgálat alapításakor a nyomvonalas vízilétesítmény létesítését akkor engedélyezi, ha a nyomvonalban megegyeztek, és ezt az egyeztetésről készült jegyzőkönyv is tanúsítja, ennek hiányában a kérelmező alátámasztja tervezői nyilatkozattal, hogy a felszín alatti vízátvezetés műszakilag nem megvalósítható, vagy aránytalanul nagy költséggel (kétszeres) jár, illetve az érintett ingatlanok tulajdonosai és használói által javasolt nyomvonalon műszakilag nem megvalósítható, vagy aránytalanul nagy költséggel (kétszeres) jár
- az öntözési szolgálat a vízügyi hatóság a vízjogi létesítési vagy üzemeltetési engedélyben alapítja, amelynek az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzése érdekében felhívja az ingatlanügyi hatóságot.
- a vízügyi hatóság határozatában rendelkezik az ingatlan tulajdonosát megillető kártalanításról.
 - egyszeri
 - igénybevétel alapján, amit tulajdonos a vízjogi üzemeltetési engedély véglegessé válását követően minden naptári évmárcius 1. napjáig jelzi az előző évben történt igénybevétel tekintetében a vízjogi engedélyes számára

Hasznos linkek

https://www.foldalap.am.gov.hu/hogyan_tudok_ontozni

https://foldalap.am.gov.hu/ontozesfejlesztesi_foosztaly

<https://www.agroinform.hu/szantofold/gazdak-figyelem-igy-valtozik-a-kutengedelyezes-2025-tol-82797-001>

<https://www.nak.hu/sajto/sajtokozlemenyek/105959-utmutatot-keszitett-a-haztartasi-es-a-mezogazdasagi-kutak-uj-szabalyozasahoz-a-nemzeti-agrargazdasagi-kamara>

<https://www.nak.hu/kiadvanyok/kiadvanyok/7336-ontozo-es-haztartasi-kutak-engedelyezesevel-bejelentesevel-kapcsolatos-utmutato/file>

<https://www.agrarszektor.hu/szabalyozas/20250611/nagy-valtozas-jon-a-furt-kutaknal-errol-erdemes-tudni-55962>

<https://www.ovf.hu/del-dunantuli/kozerdeku/kozszolgaltatasok/tajekoztatas-a-vizjogi-engedelyezesrol-es-az-ahhoz-szukseges-igazgatosagi-vagyonkezeloi-hozzajarulasrol-es-objektumazonositasi-nyilatkozat-megkereserol>

Köszönjük a figyelmet!